Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 28.11.25

Om leksikonet: https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/om_leksikonet.pdf

Vagant

På engelsk og fransk kalt "goliard". Studenter og andre personer i middelalderen som vandret fra sted til sted (blant annet mellom universiteter) og overlevde ved å framføre sine egne dikt/sanger og av tigging.

"[G]ældog andet tryk [kunne] drive en student paa vandring, og endelig var udvéen [reiselysten] i de tider saa stor, at mangfoldige (ligesom vor tids haandværkssvende) ikke kunde modstaa det frie vandrelivs tillokkelser, men begav sig ud paa det uvisse med ungdommens mod og i tillid til de skærmende privilegier og gejstlige herrers godgørenhed. Disse vandrende skolarer, *vaganterne* (vagi, vagantes), som de gærne kaldes, blev snart en talrig klasse, der spillede en stor rolle i hine tider baade i Frankrig og Tyskland og snart ogsaa i England. […] Et andet navn, der hyppig anvendes jævnsides med vaganter, er *Goliarder* (Goliardi), hvis egentlige betydning er uklar. […] Hubatsch er tilbøjelig til at at aflede ordet af det provençalske "gualiador" (ɔ: bedrager), hvorefter det skulde være et spottenavn, som folket anvendte om de farende skolarer, og som disse derpaa antog som klassenavn." (Moth 1913 s. 32-34)

"*Vagantes* stems from the German vagant, from the French vagant ("vagabond"), from vaguer ("to stray"), from the Latin vagari ("to wander") […] A peculiar type of vagantes arose in France in the twelfth century, later spreading to England and Germany. These were the roving minstrels: mostly dissolute students or wandering clergy, first called *clerici vagantes* or *ribaldi* ("rascals"), later (after the early 13th century) chiefly known as *goliardi* or *goliardenses*, terms apparently meaning "sons of Goliath". […] Wandering scholars and poets include Walter Map (ca. 1140-1208), Hugh Primas (12th century), and the anonymous Archpoet (ca. 1130-ca. 1165), "the greatest" of them all." (https://www.artandpopularculture.com/Vagants; lesedato 27.09.25)

"[V]agantviser [er] verdslige sange fra 1100- og 1200-t. til tekster af omrejsende munke eller lærde, *vaganter*. Digtene var affattet på latin og havde et satirisk, polemisk indhold, der priste fornøjelser som mad, drikke og kvinder, angreb politiske institutioner eller var parodier på liturgiske tekster. Vagantlitteraturen var delvis en følge af tidens interesse for klassiske digtere og for et nyplatonisk syn på naturen. Sangene blev foredraget af goliarder, dvs. studerende og lavere gejstlige,

der rejste rundt i Europa. Musikken er ikke noteret således, at den kan transskriberes til moderne notation." (http://www.denstoredanske.dk/; lesedato 12.08.15)

Sigmund Skard skriver at noen "vandrande studentar vart snøgt profesjonelle, eit landevegsproletariat som berre hadde studiet til påskot. Mange av dei var sikkert bortrømde munkar og prestar. Desse akademiske bohêmane kalla seg ofte sjølve for "goliardar", eit namn som var laga etter ein oppdikta verneherre for alle vagantar, bispen Golias (Goliat, Djevelen). Desse utsvelte fillefantane vart meir og meir ukjurne [dvs. usømmelige, lettsindige], og gjorde sistpå vagantstellet til ei landeplage. På 1300-talet vart dei farande etter kvart fråtekne sine kyrkjelege privileg, presteskapet vart åtvara mot å hjelpa dei, og vandringa forboden. Dei siste "goliardane" skilde seg lite ut frå gjøglarane og det rekande fantefolket etter landevegen. Men andre "vagantar" høyrer like tydeleg til eit høgare lag. Dei var verkelege studentar i vår meining av ordet, ungdom som berre hadde vandringa til ein festleg mellomrett i alvorlege leseår, før dei kom i geistlege embete eller verdslege tillitspostar. I nokre dikt ligg forfattaren tydeleg ved eitt universitet; moro-livet må tevla med studium og bøker, og det er slett ikkje sjølvsagt at det vinn. Somme dikt kan jamvel ha vore skrivne av elevar ved katedralskulane, som var dei første lærdomssete før universiteta kom. […] Og somme av vagantvisene er like tvillaust skrivne av eldre akademikarar som alt sat på tuva trygge, og berre drøymde fram att eit fritt ungdomsliv som kanskje meir har funnest på papiret enn i røynda. I mange høve gjev det difor rettare førestellingar å nytta ordet "skolár" enn "student". Det er slike kulturmenn på høgdene av samfunnet som har fått i stand dei store og kostesame samlehandskriftene vi no har, og som speglar deira mangsidige interesser også på eldre dagar." (Skard 1964 s. 14-16)

"I røynda har dei fleste vandrande studentar sikkert hatt det smått til kvardags, og verre etter som studenttalet auka og konkurransen om matbiten vart skarpare. Språkforma gjorde at vagantane laut halda seg til eit nokså avgrensa publikum. Skildringar frå 1300-talet gjev skremmande bilete av kor fattige og forkomne dei kunne vera. Det er då naturleg at ein god slump av vagantdikta er bønbrev til mektige kyrkjeherrar med vel forsynte kleskott og kjellarar. Stundom nøyer diktaren seg med å servera eit allment straffedikt mot gjerrigskap, – jamvel lånt frå andre diktarar, – berre med eit tillegg om at denne bispen nok er heilt annleis! Andre gonger er diktet meir personleg, og då kan det vera finsleg nok, gjerne med ein godsleg humor" (Skard 1964 s. 25).

Vagantene er "the wandering students and clerics in medieval England, France, and Germany, remembered for their satirical verses and poems in praise of drinking and debauchery. The goliards described themselves as followers of the legendary Bishop Golias: renegade clerics of no fixed abode who had more interest in rioting and gambling than in the life of a responsible citizen. It is difficult to be sure how many of them were in fact social rebels or whether this was merely a guise adopted for literary purposes. Of the identifiable poets, Huoh Primas of Orleans, Pierre de

Blois, Gautier de Châtillon, and Phillipe the Chancellor all became important establishment figures and to some extent outgrew their student high spirits. Only the one known as the Archpoet seems to have lived what he preached to the end of his life. The goliards were noted more as rioters, gamblers, and tipplers than as poets and scholars. Their satires were almost uniformly directed against the church, attacking even the pope. In 1227 the Council of Trier forbade priests to permit goliards to take part in chanting the service. In 1229 they played a conspicuous part in disturbances at the University of Paris in connection with the intrigues of the papal legate; in 1289 it was ordered that no cleric should be a goliard, and in 1300 (at Cologne) they were forbidden to preach or to grant indulgences. Finally the privileges of clergy were withdrawn from the goliards. The word goliard lost its clerical association, passing into French and English literature of the 14th century in the general meaning of jongleur, or minstrel (its meaning in *Piers Plowman* and in Chaucer)." (https://www.britannica.com/art/goliard; lesedato 11.08.25)

"Vagantpoetene var lærde diktere, som skrev på latin. De kunne leke med klassisk og bibelsk språk, og flere av dem, bl.a. erkepoeten, hadde et kjennskap til romersk mytologi og diktning som en renessansehumanist kunne ha misunt dem. De la vekt på å skjule sin kunst – det gjaldt å gjøre versene så lette og uanstrengte som mulig, tonen mest mulig spontan og personlig. De fleste av tekstene er viser, som bygde på rytme og på moderne uttale av latinen, på samme måte som den rike latinske salmediktningen i samtiden. Det synger i dem, og noen av dem ble nok også sunget. Det er også viktig å merke seg at disse dikterne brukte rim. Særlig hadde de en forkjærlighet for ramserim. Vagantdiktningens innhold er meget broket: elskovsviser, drikkeviser, naturbeskrivende dikt, åndelige sanger m.m. Spottedikt er en viktig del av den. Som oftest er kirken og dens menn skyteskive, spesielt gjerrige geistlige som ikke ville hjelpe fattige skolarer med mat eller penger." (Jan W. Dietrichson i https://www.vagant.no/vagantdikterne/; lesedato 27.09.25)

"Middelalderens vagantdiktere var omflakkende studenter som lovsang nytelsen og skrev spotteviser mot presteskapet og øvrigheten. Betegnelsen "vagantdikter" er avledet av middelalderlatinens "clericus vagans" (flertall: "clerici vagantes"), dvs. klerker (presteviede menn) som vandret omkring i middelalderen og levde av å tigge. Siden de fleste av høymiddelalderens studenter formelt sett var geistlige, var "vaganter" også en betegnelse for tidens omvandrende studenter, "vagi scholares" (skolarer), som vandret fra universitet til universitet for å spesialisere seg (i Paris teologi, i Bologna jus, i Salerno medisin osv.). Vi møter dem først i Frankrike på 1100-tallet. De spredte seg hurtig, utviklet seg etterhånden til et brorskap av omstreifere og ble til sist noe av en landeplage. […] De som var virkelige studenter i vår mening av ordet, hadde som regel vandringen bare til festlig mellomrett i alvorlige leseår, før de kom i geistlige embeter eller kunne gå inn i verdslige tillitsposter. Av det frie vandrerlivet vokste det frem poesi. Det som har overlevet til våre dager finnes spredt rundt i tallrike biblioteker. Den største og merkeligste samlingen av vagantviser som finnes, heter *Carmina Burana* (*Sanger fra Beuern*) etter et kloster i Øvre Bayern, der håndskriftet opprinnelig fantes. Det skriver seg

fra slutten av 1200-tallet. I dag mener man at svært mange av vagantvisene ikke ble skrevet av omvandrende studenter, men av eldre akademikere, som kanskje hadde vært igjennom en vandretid, men var vel etablerte i gode stillinger i det øyeblikk de begynte å dikte." (Jan W. Dietrichson i https://www.vagant.no/vagantdikterne/; lesedato 27.09.25)

"I stor utstrekning avspeiler vagantpoesien livsinnstillingen til den nye studentklassen, en menneskegruppe i middelalderen som sto utenfor de gamle klassene, bønder, adel, presteskap, og som derfor var skeptisk til en del av det som hadde vært tradisjonell tenkning og holdning. Vagantene avviste ikke gudstroen, men stilte seg i opposisjon til middelalderens stramme kontroll over tanken og til dens rendyrking av det åndelige, som førte til en fordømmelse av sunn og menneskelig livsutfoldelse. Det underliggende tema i visene er Horats' "carpe diem" (nyt dagen), og visene går da inn for sengens og vertshusets gleder i hedonismens ånd. Denne livsinnstillingen peker fremover mot renessansen, og det er den som skapte en trassig og glad hevdelse av livet her på jorden, med alt som hører til, i denne diktningen." (Jan W. Dietrichson i https://www.vagant.no/vagant dikterne/; lesedato 27.09.25)

I England har det "efter alt at dømme existeret et ret frodigt vagantvæsen, og det synes at have holdt sig der ud over det 13. aarh. Noget tidligere ophørte det i Frankrig og Tyskland. [...] Tyskland, der i ikke mindre grad end Frankrig blev vaganternes tumleplads. Flere af deres viser peger bestemt hen paa tyske egne. Saaledes lovpriser en frisk og yndefuld drikkevise med tysk omkvæd (C. B. [*Carmina Burana*] nr. 181) "den kongelige stad Trier, byernes by" som glædens rette hjem; her dyrker man Bacchus, her er den bedste vin og smukke piger. At visens digter ogsaa har haft berøring med Frankrig, viser ordene "per dulzor", der slutter hver strofe. [...] Elsass nævnes udtrykkelig som skuepladsen i en meget kvik spille- og drikkevise (C. B. nr. 177)." (Moth 1913 s. 56)

Vaganter kunne bære med seg offentlige brev der de vandret (Faulstich 1996 s. 262), og dermed ha en liten inntekt av dette.

"Vaganterne – eller som de også kaldes ind imellem: goliarderne – var omrejsende studerende eller munke, det ofte var droppet ud af uddannelses-systemet og nu drog omkring på Europas veje, langs pilgrimsruterne, i byerne eller hvor mennesker nu engang færdedes. Her sang de deres sange, ikke kun om religion og tro, men om stort set alt mellem himmel og jord: Vin, kvinder, sang, kærlighed og al den slags. Og da vaganterne tit var unge mennesker, der slog gækken løs, var viserne også og ikke sjældent i den mere vovede og satiriske ende af skalaen, endda i et omfang, der af og til bragte dem på kant med myndighederne. Det var kort sagt folk, der levede det frie ubundne liv. […] Digtene var affattet på det særlige og i vore dage svært tilgængelige middelalderlatin." (https://haderslev-katedralskole.dk/wp-content/uploads/2023/06/16.pdf; lesedato 27.09.25) Vagantene lagde drikke- og kneipesanger, kjærlighetssanger, sanger til spill, tiggersanger, ordspill, slibrige

vitser, spotteviser rettet mot borgere, riddere, parodier på hellige tekster osv. Vin- og fruktbarhetsguden Bacchus (Dionysos) er sentral i mange vagantviser, og vin, kvinner og terninger er vanlige emner i sangene (Faulstich 1996 s. 235-237). Deres spott og satire gjaldt hele klasser og grupper, snarere enn bestemte individer (s. 238).

"Mange av songane lovprisar vinen, han som vermer ein frosen skrott, døyver sorgene, og løyser alle evner og band. Ofte blir terningspelet medteke i same slengen; dei to høyrer saman. Mange av desse drikke- og spelevisene er bråkute og einstonige for vår tids norske smak […] Men dei beste har ein saftig humor og eit overskot som gjer inntrykk på lesaren den dag i dag, om han er aldri så nøktern." (Skard 1964 s. 24)

"Spottedikt er i det heile ein viktig del av vagantpoesien, og ofte går dei ut over det reint personlege. Mest er det då kyrkja og kyrkjefolket som må vera skyteskive. Nokon filosofisk kritikk skal ein altså ikkje venta seg av fararane. Di meir forferdeleg hudfletter dikta alle dei ufullkomne tenarane åt mellomalderskyrkja, foretne klosterbrør, kvinnekjære prestar, maktglade prelatar, og det romerske pavehoffet, til fals for den som byd høgast. Indignasjonen i mange av desse dikta er ekte nok. Men mesta like svidande går det ut over dei andre samfunnsklassene som studentane kjende seg i motsetning til, på eine sida dei høgferdige riddarane, på den andre dei simple gjøglarane, "spelemenn" og "leikarar" og andre medtevlarar på landevegen, som endå mykje lettare samla folk ikring seg med skjemt og kunster, og stubbar og stev på folkemålet. Det er mykje avund i desse reint satiriske dikta, og dei er nokså einslungne." (Skard 1964 s. 26)

"To dikt er lagde kvinner i munnen, med ein opplevingsstyrke som kjennest forunderleg (at dei verkeleg skulle vera skrivne av kvinner, er vel utruleg). I det eine talar den forførte landsbyjenta, og skildrar si ulykke med ein enkel realisme som har overtydande sanning både i situasjon og kjensle. Berre diktaren har forstått ho, og ynkar ho […] I det andre kjem våren til ei ung kvinne som har hjartesorg, og diktaren bruker naturens herlegdom til å lyfta hennar tungmod fram, gjennom ei klår og einsleg kvinnerøyst, skjelvande av uvisse og pinefull lengt" (Skard 1964 s. 34).

"A remarkable collection of their Latin poems and songs in praise of wine and riotous living was published in the late 19th century under the title *Carmina Burana*, taken from the manuscript of that title at Munich which was written in Bavaria in the 13th century. Many of these were translated by John Addington Symonds as *Wine, Women, and Song* (1884). The collection also includes the only known two surviving complete texts of medieval passion dramas – one with and one without music. In 1937 the German composer Carl Orff based his scenic oratorio *Carmina Burana* on these poems and songs. Many of them are also to be found in the important *Cambridge Songbook* written in England some 200 years earlier. The subject matter of the Goliard poems and songs varies: political and

religious satire; love songs of an unusual directness; and songs of drinking and riotous life. The last category involves the most characteristically goliardic elements: the plaints of unfrocked clergy, a homeless scholar's learned cries of self-pity, the unashamed panegyrics of hedonism, and the dauntless denials of Christian ethics. It is this last category for which the least trace of written music survives. Present knowledge of medieval poetry and music suggests that all the poems were intended for singing, even though only a few are provided with music in the manuscripts. The music is normally notated in diastematic neumes – a kind of musical shorthand that can be read only by comparison with another version of the tune, fully written out. In musical style the amorous songs are similar to those of the trouvères; in several cases the same melody appears in both repertories. The more goliardic songs have a simpler metrical form, more syllabic melodies, and an unsophisticated repetitive style." (https://www.britannica.com/art/goliard; lesedato 11.08.25)

Verket *Carmina Burana* fra høymiddelalderen er vagantdiktning på latin. Den anonyme dikteren som har fått æresnavnet Archipoeta, skrev antakelig en del av sangene i *Carmina Burana*, blant annet sangen "Meum est propositum" som sammenfatter temaene i vagantlyrikken (Grabert, Mulot og Nürnberger 1983 s. 31-32). "*Carmina Burana*, German Lieder Aus Beuern, 13th-century manuscript that contains songs (the *Carmina Burana* proper) and six religious plays. The contents of the manuscript are attributed to the goliards, wandering scholars and students in western Europe during the 10th to the 13th century who were known for their songs and poems in praise of revelry. The collection is also called the Benediktbeuern manuscript, because it was found (in 1803) at the Benedictine monastery in Benediktbeuern (from which *burana* is derived), Bavaria. The two parts of the manuscript, though written at the same time, have been separated." (http://www.britannica.com/; lesedato 18.12.12)

"Vi veit ikkje kva han heitte, han blir aldri kalla anna enn "Erkepoeten". Men vi kan tidfesta han til siste helvta av 1100-talet, og ei tid i 1160-åra kan vi følgja han frå stad til stad. Truleg var han tyskar; verneherren hans var den mektige erkebispen av Köln, kanslaren åt Fredrik Barbarossa. Heile livsringen åt Erkepoeten speglast i dei ni fullstendige dikta vi har av han. Dei har sterk indre samanheng, og syner hans poetiske meisterskap og hans eige spellevande andlet. Med rette har han vore kalla den mest geniale latinske skald i mellomalderen. Kjernen i verket hans er det store kvedet som han kalla for "Skriftemålet" […] Misunnelege hoff-folk har klaga Erkepoeten for erkebispen: det skal stå ille til med moralen hans. Han forsvarar seg i ein einetale, som i form er ein lett kjenneleg parodi på det prestelege skriftemålet, og der alt har tvibotn. Han gjev i diktet ei lang liste over alle syndene sine, og han synest vera fylt av djup anger. I røynda er lista ein stolt og sjølvmedviten triumfsong over dette nye og frie og jordbundne livet, som det aldri ville falla han inn å bryta med […] Vi har alt sett korleis Erkepoeten rengjer skriftemålet. Når han i diktet kjem til himmelen, lar han englane ta imot den nye drikkebroren med eit forvendt bibelsitat; slikt finn ein ofte. Vi har parodierande

“drikkemesser” og “spelemesser” som nøye følgjer dei velkjende tekstene frå gudstenesta.” (Skard 1964 s. 21 og 27)

“En enkelt personlighed, en ægte vaganttype, træder særlig anskueligt frem. Af denne mand har man 10 fortræffelige digte (det 8. er dog ufuldstændigt), der blev udgivne af Jacob Grimm efter et haandskrift i Göttingen, et i Brüssel og Carmina Burana [...] De er næsten alle rettede til den berømte *Reinald von Dassel*, Frederik Barbarossas store kansler, siden 1158 udvalgt ærkebiskop af Köln, og deres tilblivelsestid kan derfor temmelig nøje bestemmes. Overskriften kalder vor digter *Archipoeta* (“ærke-digteren”), hvilket navn han har beholdt i litteraturhistorien, enten det nu skal betegne ham som ærkebispens eller ærkekanslerens hofdigter eller som en særlig fremragende versekunstner; hans virkelige navn er ukendt [...] Han siger selv, at han er en Transmontaner (ɔ: født nord for Alperne); han er af ridderstand og har studeret i Pavia; men han ynder ikke italienerne.” (Moth 1913 s. 36-37)

“Besides his having the coolest pen name ever, not much is known definitively about the Archpoet, the heretical medieval poet who may be responsible, to some degree, for our modern conception of the wandering vagabond poet and rogue scholar. The Archpoet’s life circumstances have been surmised from the content of his poems. Because he designates Rainald of Dassel as Archbishop of Cologne, the Archpoet was most likely alive between 1159 (when Rainald became archbishop) and 1167 (when he died). Furthermore, all the Archpoet’s datable poems fall between 1162 and 1164. The Archpoet’s irreverent, hedonistic lines about drinking in “the tavern” are reminiscent of later work by Rumi and Omar Khayyam, so he may have been influential far beyond his seeming anonymity. He may also have been an early model for anti-establishment poets like William Blake and rebellious songwriters like Woody Guthrie” (Michael R. Burch i http://www.thehypertexts.com/The%20Archpoet.htm; lesedato 30.06.15).

“The Archpoet left us ten poems, all written in Latin. His best-known poem, “His Confession,” appeared in the *Carmina Burana* manuscript, a collection of medieval Latin and German writings. He is considered to be an exemplar of the Goliardic school of poets. The Goliards wrote bibulous poems: satires and parodies which mocked and lampooned the Catholic Church and the excesses and abuses of its clergy. A possible root of Goliard is *gailliard*, a “gay fellow.” The Goliards were famous (and infamous) for thumbing their noses at the authorities, in verse. In her influential study *The Wandering Scholars of the Middle Ages*, Helen Waddell said that “*Confessio Goliae* is something more than the arch-type of a generation of vagabond scholars, or the greatest drinking song in the world: it is the first defiance by the artist of that society which it is his thankless business to amuse: the first cry from the House of the Potter, ‘Why hast thou made me thus?’ ” Philosopher Herbert Marcuse said of the Archpoet’s artistic posture and keen sense of his particular situation: “*Archipoeta* is perhaps the first artist with the artist’s genuine awareness of himself, who comprehended and openly emphasized that his

vagabond life and his opposition to the surrounding world were an artistic necessity ... The splendid strophes of his vagabond's confession resonate with the elevated consciousness of the authentic lifestyle of the freelance artist." The Archpoet wrote on the cusp of the first Inquisition, when to contradict or even question the teachings and authority of the Roman Catholic Church was becoming increasingly dangerous, and would soon result in the most exquisite tortures and bloodcurdling murders. So it shouldn't surprise us if he chose to express his heresies anonymously. But whoever he was, his "Confession" is a timeless masterpiece of passionate irony and rapier wit." (Michael R. Burch i http://www.thehypertexts.com/The%20Archpoet.htm; lesedato 30.06.15)

"Om et yderst raat og vildt liv vidner mange af vaganternes drikkeviser, især de, der er *drikke- og spilleviser* paa samme tid. Allerede Archipoeta kunde fortælle om sin spillelidenskab, der ofte skilte ham ved alle hans klæder. [...] De frække spillefugle gør ligefrem den personificerede tærning, *Decius* (Fransk: dez, dé), til deres rigtignok højst upaalidelige skytspatron; de kalder sig "Decius' broderskab" (C. B. nr. 196: secta Decii), priser og paakalder ham eller forbander ham og den svigefulde lykke, naar heldet svigter. I disse viser (C. B. nr. 174-177, 180, 182, 183, 195) drikkes og spilles der ustandselig; klæderne sælges for vin, og pokalerne tømmes, medens tærningerne ruller. Den, der har spillet sine penge bort, vover sin kappe og mere til, og taber han, trækker hans heldigere svirebrødre ubarmhjærtig klæderne af ham og sætter ham paa døren, saa at han næsten nøgen ligger med klaprende tænder i kulden, raaber ak og ve og ønsker sig hensat under et løvrigt træ ved sommertid. At snyderi hører til dagens eller nattens orden ved tærningekastet, lægger visernes forfattere intet dølgsmaal paa." (Moth 1913 s. 52-53)

"De tidligste bestemmelser, der udtrykkelig rettes mod vaganterne i Tyskland, er udstedte i Trier 1227, hvor en provinssynode forbyder præsterne at lade sange foredrage af landstrygere, farende skolarer eller Goliarder ved kirkelige højtideligheder, fordi den hellige handling herved forstyrres, og tilhørerne udsættes for forargelse. Ved synoderne i Mainz 1259 og 1261 forbydes det rent ud at optage og understøtte vaganterne [...] Det lykkedes dog ikke kirkens mænd at ramme en forsvarlig pæl gennem alt vagantvæsen. Endnu længe vedblev farende skolarer at strejfe gennem landene; men da gejstligheden havde forstødt dem, maatte de henvende sig til folket. Allerede tidligere havde deres sociale stilling og hele færd ikke været meget forskellig fra de almindelige jonglørers eller spillemænds" (Moth 1913 s. 59 og 61).

Den tyske dikteren Peter Hille, som levde i siste halvdel av 1800-tallet, blir av noen oppfattet som en vagant på grunn av hans lange vandringer i Europa (Fülberth og Dietz 1988 s. 124).

Carmina Burana nr. 54:

"Solen skinner atter klart, lader verden vide,

At nu kommer ganske snart, vaarens stund den blide.
Da nu frodighed paa jord alt igen sig viser,
Vi med sangens frydeord foraarstiden priser.
Omkvæd: Derfor vil vort vennelag
Danse lystigt, synge glad
Søde melodier.

Bort den kolde vinter svandt luftninger saa linde
Bragte liv og sejer vandt over barske vinde.
Tit fra himlens hvælving bred vælder frugtbar væde,
Trænger dybt i mulden ned urt og blomst til glæde.

Solens lys var uden magt; nu det straaler atter.
Alt var sneen underlagt, saa man næppe fatter,
At dens vælde brat forsvandt, – varmen var for mægtig. –
Marken gold, som frosten bandt, ligger grøn og prægtig.

Nattergalen atter slaar nu sin søde trille;
Lærkesang den unge vaar glad i toner milde
Hilser; gamle koner nu bli'r som kaade tøse,
Føler ungdomsmod i hu, slaar med lyst sig løse."
(oversatt av Frederik Moth, sitert fra Moth 1913 s. 245)

Litteraturliste (for hele leksikonet): https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/litteraturliste.pdf

Alle artiklene i leksikonet er tilgjengelig på https://www.litteraturogmedieleksikon.no